

BLISKOST I RAZLIKE

Galerija Remont, 02. septembar – 01. oktobar 2021.

Izložba fotografija **Bliskost i razlike** predstavlja rezultat saradnje između Nezavisne umetničke asocijacije Remont i Centra za fotografiju. Osmišljena je kao vid kustosko-umetničkog mapiranja čiji je cilj promovisanje novih pristupa u prezentaciji fotografije u Srbiji.

Izložba je dvodelna po strukturi i uključuje radove četiri autora: Ljubomira Šimunića, Vesne Mićović, Tijane Pakić-Feterman i nepoznatog fotografa. Izložba razmatra fotografska ostvarenja koja su nastala u okruženju lične porodice kao umetničkog polja delovanja i amaterske fotografije i koncipirana je na pristupu uporedne analize fotografskog materijala iz domena savremene umetnosti i istorijskog nasleđa. Ova analogija zauzima značajno mesto u istraživanju osobnosti domaćeg fotografskog nasleđa i njegove morfologije.

Prvi deo izložbe **Bliskost i razlike** uključuje radove Ljubomira Šimunića (**Family Album**), Vesne Mićović (**FAMILIJA**) i Tijane Pakić-Feterman (**Autoportret**). Izložba će trajati od 2. do 15. septembra.

Drugi deo izložbe **Bliskost i razlike** nosi podnaslov *Nepoznati fotograf* i uključuje 30 crno-belih fotografija iz kolekcije Centra za fotografiju. Materijal datira iz perioda 30-ih godina i prostorno se vezuje za područje Kraljevine Jugoslavije. Na fotografijama su prikazani motivi iz života jedne porodice, dok je identitet autora nepoznat. Izložba će biti otvorena od 17. septembra do 1. oktobra.

Tokom izložbe biće organizovan govorni program na kom će učestvovati: Vesna Mićović, Benjamin Beker, Stefana Savić, Alan Parker i Mia Ćuk.

Autor izložbe je Ivan Petrović, urednik Centra za fotografiju.

Bliskost i razlike – I

2. 09. – 15. 09. 2021.

Umetnici: **Ljubomir Šimunić, Vesna Mićović, Tijana Pakić-Feterman**

Porodica je svakako jedna od najzastupljenijih tema na fotografiji čime je zauzela značajno mesto u istorizaciji fotografskog medija. Bez obzira da li se manifestovala u maniru evokativnog beleženja privatnog života ili kroz ideje umetničkog rada, tema porodice na fotografiji pokrenuće nova interesovanja prema pojedincu, odnosima unutar porodice i socijalnim pitanjima. Ta saznanja će na osoben način uticati i na promene u razumevanju privatnog života. Privatnost, kao zaštićeni i kontrolisani identitetski prostor pojedinca i

porodice, reprodukovano u mediju fotografije – koji je po prirodi nestabilan i tranzitoran, pojavice se kao novo područje života promenjenog značenja i *izgubiti svoju auru*. U tom smislu se može reći da se čovek svoje privatnosti *odreka*, ili makar prema njoj značajno promenio odnos, onog trenutka kada je odlučio da sebe postavi ispred objektiva foto-kamere. Ovaj gest identitetske transpozicije predstavlja epohalni obrt u kome je pojedinac *lično* zamenio za *privatno*, čime je privtnost dobila status društvene kategorije i počela da ispunjava, a zatim i gradi, diskurs javnog prostora.

Izložba *Bliskost i razlike – I* uključuje radove troje autora: Ljubomira Šimunića (**Family Album**), Vesne Mićović (**FAMILIJA**) i Tijane Pakić-Feterman (**Autoportret**). Fotografije povezuju period od početka 80-ih godina do početka 2000-ih prikazujući radove umetnika koji pripadaju dvema generacijama epohe koja je za nama. Osim toga što obuhvata kratki istorijski period koji najavljuje značajne zaokrete u mediju fotografije, ova izložba ima za cilj da ukaže na različite pristupe i stavove fotografa/umetnika koji u svojim radovima razmatraju privatno okruženje kroz direktan osvrt na najbližu porodicu. Na koji se način manifestuju pristupi? Šta mogu biti motivi ličnog interesovanja? Da li se konstruišu uporedni identitetski kodovi sa osvrtom na javnu sferu? – mogla bi biti neka od pitanja koja se postavljaju ovom prilikom. Kroz tri segmenta ili pristupa koji se mogu simbolički nasloviti kao fantazija, posmatranje i analiza, izložba *Bliskost i razlike – I* predstavlja malu pokaznu vežbu o potencijalu ove teme.

Ljubomir Šimunić je seriju crno-belih fotografija **Family Album** započeo 1980. godine po rođenju kćeri Mie, prateći kroz narednu deceniju život svoje porodice i period odrastanja mlađeg sina Davida. Fotografije nastaju u vidu kontrolisanih i kreiranih scena i prikazuju umetnikovu porodicu i najbliskije prijatelje na kojima se često i autor lično pojavljuje. Na fotografijama obiluju probrane scene za koje je Šimunić govorio *da moraju biti organizovane tako da se ne može sa sigurnošću odrediti vreme kada su fotografije nastale*.

Family Album, koji je bio izložen u Salonu MSU u Beogradu 1994. godine na Šimunićevoj samostalnoj izložbi koja se zvala INTROSPEKCIJA (nosila je slogan: **Every Man and Every Woman is a Star**), istovremeno je posveta fotografu Alfredu Štiglicu. Upotreba mekocrtčača pri snimanju i labortorijska dorada fotografija u tamnoj komori daće odgovor na piktorijalizam koji je Štiglic promovisao.

Šimunićev odnos prema vremenu, odnosno porodici koju je stavljao u prvi plan kreiranja fotografskih scena, oslikava i njegov stav prema budućoj ulozi fotografija. One nastaju idealizovane u mizanscenu privatnog, zaštićenog ambijenta, kreiranog i estetizovanog imaginarijuma fantazije i mimikrije čoveka koji je odnos prema umetnosti gradio otvoreno prikazujući svoj, i privatni život svoje porodice, ali kreirajući njihove kodove. Taj privatni život, osmišljen na fotografijama kao projekcija želje, a ne prikazan kao ogoljena *stvarnost*, nije se zadržao u zatvorenom ambijentu porodice već je istovremeno, kroz aktivnost galerijskog izlaganja i javne prezentacije, nagovestio svoju poziciju u okviru javne istorije za koju se čini da je podjednako bio namenjen.

Na fotografijama u boji koje pripadaju ciklusu **FAMILIJA** (2000/1) Vesna Mićović prikazuje porodicu svoje sestre tokom zajedničkih putovanja ili prilikom drugih porodičnih

okupljanja. Kako Mićovićeva pominje u izjavi o ovom radu: "Izazov za početak i formiranje ove serije bila je činjenica da bi domaći život trebalo da bude tema i oblast u kojoj je fotografski izraz najslobodniji", navodi na pomisao da je *sloboda izraza* ekvivalentna osećaju slobode koji postoji u privatnom životu.

Bliskost fotografa sa protagonistima, njegova familijarnost sa okruženjem i ambijent koji ukupno gradi sa svojim bližnjima, ostvaruje poziciju iz koje se privilegovano posmatra život ljudi sa kojima se provodi vreme. U to zajedničko vreme, koje nazivamo privatnim, sadržano je i lično vreme fotografa koji je bio prisutan.

Na fotografijama iz serije **FAMILIJA** čini se kao da je fotograf pozicioniran iza scene, da je njegovo učešće u porodičnim događajima u većoj meri posmatračko (premda je pozicija fotografa kao posmatrača opšte mesto u definiciji njegovog odnosa prema okruženju) i da su uspomene sa fotografija bliskije protagonistima nego onome ko ih je snimio. Mi to sa sigurnošću ne možemo da znamo, jer ne znamo šta se zbivalo izvan vremena fotografisanja; o tom odnosu operišemo na osnovu fotografija koje su trenutno vrednosni obrazac u odgonetanju pitanja i dilema.

Pa ipak, čije uspomene posmatramo? Čije lično vreme je ugrađeno u slike na kojima se rodbina podjednako prepoznaje, kao i što je poznato ko je fotograf i koje su bile njegove pobude? Ili se te namere ne mogu sa sigurnošću znati i počinju da blede pred nekom drugom odlukom?

Nije se teško odupreti utisku da se skrivene odlike privatnog života, čak i onda kada je on na fotografijama *dostupan*, podjednako pripisuju zaslugi fotografa koliko i svojstvima medija, za koji se uvek pogrešno čini da nam *sve* može otkriti. Fotografije iz serije **FAMILIJA** koje su pred nama predstavljaju autorski izbor fotografa čime je osmišljeno značenje izvan prvobitne namere. Reč je o fotografijama na kojima je kreirani narativ kreirao uspomene i koje nose odlike novoproživljenog iskustva.

Autoportret Tijane Pakić-Feterman predstavlja seriju od dvadeset i jedne fotografije u boji koje je umetnica realizovala tokom 2000/2001. Osim fotografija koje je Pakićeva lično snimila, ovaj rad polovično uključuje i naknadno izrađene fotografije sa porodičnih negativa koji su nastali u periodu njenog ranog detinjstva, sredinom 70-ih godina.

Fotografije iz serije **Autoportret** prikazuju režirane scene preuzete iz snova autorke i njene sestre bliznakinje Miljane. Snovi su tumačeni na grupnim psihoanalitičkim seansama a zatim scenski obrađeni kao nov fotografski sadržaj. Značajno je pojavljivanje Tijaninih i Miljaninih fotografija iz detinjstva, kao i zajedničkih fotografija sa njihovim starijim bratom, koje Tijana ubacuje u ovu seriju kao novi agens – slikovni podsticaj za razumevanje perioda života kog se umetnica ne seća, čime istovremeno uvodi u strukturu rada još jednog autora fotografija: svoga oca.

Na karakterističan način je prisutna uloga fotografije u ovom radu. Dok u jednom slučaju ilustruje slike iz snova – onda kada je reč o fotografijama koje je Tijana snimila – u drugom, kod izrađenih fotografija sa starih porodičnih negativa - ona biva podsticaj da se protumače snovi koji su ilustrovani novim, autorskim fotografijama.

Pitanja blizanaštva, prošlosti, iskustva i identiteta čine glavni tematski okvir rada **Autoportret**. Kombinacijom fotografija koje prikazuju snove i fotografija koje simbolizuju potencijalne okidače za moguće razumevanje snova, gradi se mreža značenja u odnosima fotografije prema stvarnosti, fotografije prema sećanju, fotografije prema fotografiji.

Dodatna *pometnja* nastaje kada se posmatrač suoči sa poteškoćom da uoči razlike u izgledu sestara s obzirom na njihovu izrazitu sličnost. Analitičan posmatrač, sa dugim iskustvom poznavanja umetnice i njene sestre, zateći će sebe u istim dilemama kao i nakon prvog susreta: *Ko je ovde ko?*

Ivan Petrović

Biografije

Ljubomir Šimunić (1942-2021, Beograd). Studirao je na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu gde se upisuje 1971. godine kada počinje da se bavi alternativnim filmom. Od sredine 70-ih intenzivno radi u mediju fotografije i među prvim je umetnicima toga vremena u Beogradu koji su počeli da koriste polaroid. Sa Draganom Taubnerom osniva kućnu filmsku produkciju MOON; saraduje sa beogradskim časopisom *Izgled*; asistent je na Akademiji umetnosti „BK“ na katedri za fotografiju 1998/99. godine. Dobitnik je Gran prija na festivalu mladog filma u francuskom gradu Ijersu 1979. godine za trilogiju filmova *Pression, Gerdy – zločesta veštica i Šta Slavicu očekuje u životu*. Na prestižnom filmskom festivalu u Solunu 2009. godine, program pod nazivom *Ekperimentalni forum* bio je posvećen Šimunićevim filmovima. Dobitnik je nagrade „Branko Vučićević“ na festivalu *Meta film* u Beogradu 2018.

Ciklusi *Tajni život beogradske periferije, Beograd danju i noću, Foto-priče* i *Prljavi snovi* kao i ciklus polaroida *Svilena vremena*, najznačajnija su dosadašnja ostvarenja erotskog sadržaja u srpskoj fotografiji.

U periodu od 1980. do 1991. radi na ciklusu fotografija *Family Album* koji u celosti nije prikazan.

Početakom 2000-ih, nakon serije fotografija u boji *U potrazi za izgubljenim slikama detinjstva* (1999), Šimunić počinje da koristi digitalnu tehnologiju kada nastaju radovi *Potruga za nogama frizerke Nade; Vue de la fenetre* (posvećeno Anriju Matisu); *Psychodelict Stairway* (posvećeno Alfredu Hičkoku); *The Night, The Adventure* i *The Eclipse*, posvećeno istoimenim filmovima Mikelandela Antonionija.

Nedovršeni *filmovi* na kojima je Šimunić radio poslednjih godina svoga života predstavljaju višesatne, generičke nizove sačinjene od preuzetih fotografija i filmskih isečaka sa interneta među kojima se pojavljuju i Šimunićeve fotografije erotskog sadržaja. Kao i svoje prve radove

u tehnici polaroida i filmova na 8mm traci, ovi filmovi, kako ih je Šimunić nazivao *testamentalni radovi*, bili su namenjeni odabranom krugu njegovih prijatelja.

Vesna Mićović (1965, Beograd). Diplomirala je na katedri za fotografiju Akademije umetnosti „BK“, Beograd (2001).

Radi u oblasti Fotografije kao savremene umetničke prakse. Izlaže na samostalnim i grupnim izložbama. Paralelno radi kao kustos. Autor je više od 25 tematskih projekata i grupnih izložbi. Od 2004. godine je aktivna u obrazovanju kao asistent, kasnije i docent na Akademiji umetnosti BK. U zvanje redovnog profesora izabrana je 2010. godine na Novoj akademiji umetnosti u Beogradu. Od 2013-te godine je Dekan Nove akademije umetnosti.

Tijana Pakić, (1974, Pariz, Francuska). Diplomirala je na katedri za fotografiju Akademije umetnosti BK, Beograd (2001). Živi i radi na relaciji Pariz-Beograd. Bavi se fotografijom kao savremenom umetničkom praksom. Njeni radovi, većim delom bazirani na portetima, razmatraju pitanja identiteta, percepcije, nasleđa, detinjstva, majčinstva itd. Aktivno izlaže na grupnim i samostalnim izložbama. Radila je kao asistent na katedri za fotografiju Akademije umetnosti „Braća Karić“ u Beogradu. Kao fotograf aktivna je muzičkoj industriji. Neki od njenih radova prepoznati su i izabrani u *Međunarodnom institutu za fotografiju* (ICP) iz Njujorka; *Urbanautica Institute 2020*; *Life Framer's Editors pick 2019, 2020*; *PH Museum*.

<https://tijanapakic.com>

CENTAR ZA FOTOGRAFIJU

Udruženje „Centar za fotografiju“ inicirali su i pokrenuli fotografi i vizuelni umetnici iz Beograda Mihailo Vasiljević i Ivan Petrović sa ciljem istraživanja, proučavanja i promovisanja fotografije kao društvenog fenomena u najširem smislu. Na domaćoj kulturnoj sceni Centar za fotografiju je aktivan od 2011. godine gde realizuje programe u vidu organizovanja prezentacija, razgovora i promocija fotografa i umetnika; organizovanja i kuriranja izložbi; izdavaštva; prikupljanja, sistematizovanja i čuvanja fotografskog materijala i njegove promocije.

Ivan Petrović (Kruševac, 1973). Diplomirao je na Akademiji umetnosti „BK“ u Beogradu 2002. godine, odsek fotografije. Član je ULUS-a; predavač je u Centru za likovno obrazovanje Šumatovačka.

Koosnivač je i urednik „Centra za fotografiju“; urednik je „Foto-foruma“ (2010–2011), autor je i priređivač knjige *Foto-forum, razgovori o fotografiji* (2016).

Dobitnik je nagrade „Dimitrije Bašičević Mangelos“ i stipendije „KulturKontakt“ u Beču.

www.ivanpetrovic.net

BLISKOST I RAZLIKE

Kalendar dešavanja

Izložba **Bliskost i razlike – I**

2. 09. – 15. 09. 2021.

Otvaranje: četvrtak, 2. septembar u 19:00

Umetnici:

Ljubomir Šimunić, Vesna Mićović, Tijana Pakić-Feterman

prateći program:

Vesna Mićović, prezentacija radova, 06. septembar u 18:00

Benjamin Beker, prezentacija radova, 13. septembar u 18:00

.....

Izložba **Bliskost i razlike – II**

Nepoznati fotograf

17. 09. – 1. 10. 2021.

Otvaranje: petak, 17. septembar u 19:00

prateći program:

Stefana Savić, prezentacija radova, 20. septembar u 18:00

Alan Parker i Mia Ćuk, prezentacija udruženja Footnote Center, 24. septembar u 18:00

GOETHE
INSTITUT

Republika Srbija
Ministarstvo kulture i informisanja

CENTAR ZA
FOTOGRAFIJU